

Strategisk handlingsplan

2016 -2020

©Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon

Innholdsregister

Forord

1. Innledning

2. Nasjonale føringar

3. Visjoner

4. Overordna mål

5. Status og handlingsmål

- 5.1. Organisatorisk
- 5.2. Saborg
- 5.3. Registeret for utøvarar av alternativ behandling
- 5.4. Utdanning og kvalitetssikring
- 5.5. Forsking/dokumentasjon
- 5.6. Omgrep og tittelbruk
- 5.7. Godkjenningssystem/lovverk og autorisasjon
- 5.8. Finansiering og stønadsordningar
- 5.9. Tilgang medikament/rekvisita
- 5.10. Behandling av dyr
- 5.11. Næringspolitikk
- 5.12. Internasjonalt arbeid
- 5.13. Kommunikasjon og media

Forord

NNHs Kommunikasjonsstrategi og Handlingsplan for 2016 – 2020 er den fjerde reviderte utgåva av dette dokumentet. Innleiinga er ein kortfatta historisk oversikt når det gjeld sentrale hendingar som har hatt verdi for både NNH og bransjen generelt. Nasjonale føringar er ei oppsummering av sentrale dokument/ordningar og lover som er av sentral verdi for vår sektor. Visjonsdelen gjev innsyn i avklaring av ein skilde sentrale omgrep som har verdi for framtidig strategi. Status og handlingsmål er strukturert slik at det gjev ein god oversikt over aktuelle tema som er prioritert innan organisasjonen. Både den siste delen og dokumentet elles, må lesast i samanheng med NNHs Utdanningsdokument.

Det vil bli utarbeida ein kortfatta folder som viser det viktigaste av innhaldet i Strategisk handlingsplan. Denne vil bli distribuert og formidla til medlemmene og sentrale aktørar innan sektoren.

NNHs strategiutval har som tidlegare hatt arbeidet med revisjonen. Medlemma i perioden har vore John Petter Lindeland, Terje Varpe, Per Ågren og Anne Mette Eriksen Hjemaas.

1. Innledning

Sommeren 1994 innledet Collegium Medicum Norge (CMN) og Sentralrådet for norske naturterapeuter (SFNN) et samarbeid med Konsensus Kommunikasjon AS for å utvikle en kommunikasjonsstrategi for foreningene.

En viktig del av dette arbeidet har vært å ta grep for å tydeliggjøre avsender i tillegg til budskap. Med basis i undersøkelser blant utøvere, beslutningstakere og journalister har det vokst frem behov for å gjøre organisatoriske forandringer. Eller; behov for å "rydde i eget hus" før man kommuniserer med omverdenen.

Konklusjonen på denne delen av arbeidet har vært: Det opprettes en samlende hovedorganisasjon for norske naturterapeuter. Organisasjonen er basert på individuelt medlemskap og kommer til erstatning for SFNN og de tilsluttede organisasjonene, når de velger å konvertere til faggrupper.

12. og 13. nov. 1994 ble Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon stiftet i Oslo.

Organisasjonen erstattet følgende foreninger, forbund og råd:

Sentralrådet for norske naturterapeuter(SFNN), Collegium Medicum Norge (CMN), Norsk Biopatforbund, Norsk Heilpraktikerforening, Norsk Zoneterapeut Forening (NZF), Scandinavian Acupuncture Foundation (SAF). Senere har Norsk Aromaterapiforbund (NATF), Aromaterapiens hovedorganisasjon (AHN), Norsk Forening for Soneterapeuter (NFS), Polaritetsterapeutene og Norsk refleksologisk forening sluttet seg til.

I perioden fram til dd. har vi oppnådd:

- Gode merknader i forbindelse med Stortingets behandling av forebyggingsmeldingen St.meld. 37 (1992.93) Innst.S.nr. 118 (1993-94)
"Komitéen vil også understreke viktigheten av tverrfaglig samarbeid om vi skal nå de mål vi har satt for det helsefremmende og forebyggende arbeid. Foruten skolemedisin og de tradisjonelle profesjonene i helsevesenet, ser komiteen det som ønskelig at alternativ medisin får sin plass i dette arbeidet. Etter komiteens oppfatning er det i denne sammenheng viktig å videreføre arbeidet med hvordan man kan skille de seriøse fra de useriøse utøverne på dette feltet".

"Komitéen er kjent med at mange benytter seg av alternativ medisin i dag med vellykket resultat. Erfaringer viser at alternativ medisin har noe å tilby ved både fysiske og psykiske lidelser. Komiteen ser det derfor som naturlig at seriøse utøvere av alternativ medisin inviteres med på forsøksprosjekter lokalt med sikte på å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeid."

- Uttalelser fra Sosialkomiteen og vedtak fra et enstemmig Storting i forbindelse med helsemeldingen St.meld. nr. 50 (1993-94) Innst. S.nr. 165 (1994-95)
"Komitéen vil påpeke at stadig flere pasienter benytter alternativ medisin, men vil understreke at det er viktig å skille mellom seriøs og useriøs behandling. Mange opplever at de blir kvitt lidelser skolemedisinen ikke har klart å kurere. Blant helsepersonell er det også økende interesse for å kombinere skolemedisin med alternativ behandling, spesielt innenfor områdene akupunktur og homøopati. Med den økning i utdannelsesinstitusjoner og kursvirksomhet som nå skjer innenfor dette feltet, vil tilbudet kunne vokse sterkt i årene framover."

Stortinget ba derfor Regjeringen i vedtak av 7/6-95 om å:

- "... opprette egnede samarbeidsfora bestående av helsepolitikere, fagfolk og representanter for fagforbund innenfor alternativ medisin. Arbeidet med å skille ut de seriøse utøvere av alternativ medisin i et eget register må intensiveres.
- oppnevne et helsepolitisk utvalg sammensatt av representanter fra fagdepartement og utvalgte organisasjoner innenfor alternativ medisin for å utrede hvilken plass alternativ medisin skal ha innenfor det samlede helsevesen, både sentralt og lokalt.
- vurdere en godkjenningsordning av utdanningen innen alternativ medisin i forbindelse med det videre arbeid med lov om helsepersonell.
- sørge for at arbeidet med å dokumentere effekten av ulike former for alternativ medisin intensiveres. På dette grunnlaget bør det defineres krav til kriterier for seriøse former for alternativ medisin.

Det ble våren 1996 opprettet en referansegruppe. Denne skulle gi råd til det videre arbeid. Gruppen bestod av representanter fra 10 forskjellige naturmedisinske organisasjoner i tillegg til representanter for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Rådet for høgskoleutdanning i helse og sosialfag, Statens helsetilsyn, Statens institutt for folkehelse og Sosial- og helsedepartementet. Denne referansegruppa fungerte også som referansegruppe for det utvalget som i april 1997 ble oppnevnt for å utrede de ulike feltene som omfatter alternativ medisin. NNH var representert i dette utvalget ved Britt Untiedt Bjørgan. Utvalget ble ledet av Jarle Aarbakke, Universitet i Tromsø. Utvalget leverte sin innstilling 15. desember 1998 - NOU 1998:21 Alternativ medisin.

Videreføring av denne utredningen er gjort gjennom Ot.pr. nr. 27 (2002-2003): Om lov om alternativ behandling av sykdommer mv. Her låg forslag til ny lov om alternativ behandling, videreføring av Nasjonalt forskningssenter innen komplementær- og alternativ medisin (NAFKAM), etablering av Nasjonalt informasjonssenter for alternativ behandling (NIFAB), Sammenslutningen av alternative behandlerorganisasjoner (SABORG), registeret for alternative behandlere i Brønnøysund og utredning av utdanninger innen akupunktur, homøopati, osteopati og naprapati.

NNH var en tid representert i styret i NAFKAM.

I forbindelse med NRKs innsamlingsaksjon i 1997 tok Alternativt Nettverk initiativ til en alternativ innsamlingsaksjon. NRKs aksjon dette året gikk til Den norske kreftforening. Debatten som fulgte førte til at Den norske kreftforening bevilget 1 million kroner til forskning på alternativmedisinske metoder innen kreftbehandling. Det ble dannet et utvalg – Kreftforeningens utvalg for alternativ medisin. NNH var representert i dette utvalget.

I 1998 ble NNH medlem av YS. Det er første gang et naturmedisinsk forbund er blitt medlem av en yrkesorganisasjon.

Etter oppstarten av NNH har organisasjonen brukt mest energi i å opparbeide seg en bredest mulig kontaktflate. Dette for på best mulig måte å arbeide for de saker som en mente var viktigst for den naturmedisinske utviklingen i Norge. Det førte til at den faglige utviklingen ble noe nedtonet. I de siste årene har imidlertid fagutvikling vært et betydelig større satsingsområde. Det har blitt nedsatt fagutvalg i flere terapiretninger.

NNH innledet et nordisk samarbeid gjennom Nordisk Samarbeidskomite for ikke-konvensjonell medisin (NSK) som ble stiftet i København høsten 2000. Det blir holdt to møter årlig. Organisasjonen er et samarbeid mellom ledende naturterapeutiske organisasjoner i Sverige, Finland, Danmark, Norge og Island. Hovedmålet er utvikling av

utdanningsstandarder, utveksling av informasjon om politikkutvikling i de nordiske landa, stimulere til forskning og arbeida for økt aksept av naturterapien.

NSK er også corresponding member i ECHAMP (European Coalition on Homeopathic and Anthroposophic Medicinal Products) som arbeider for at både homøopatiske og antroposofiske medisiner blir tilgjengelig for både terapeuter og pasienter i framtida. Arbeidet retter seg spesielt mot ulike EU-direktiv.

I Ot.prp. nr. 2 fra Finansdepartementet (Merverdiavgiftsreformen 2001) vedrørende moms på tjenester, ble helsetjenester foreslått unntatt fra momsplikten. Det ble imidlertid ikke sagt noe om hvorvidt naturterapi hører inn under dette begrepet. NNH hadde som den eneste naturmedisinske organisasjonen, i samarbeid med YS, møte med Finanskomiteen og argumenterte for at også naturterapi måtte inn under begrepet helsetjenester. Finansdepartementet gjorde senere et vedtak der alternative terapiformer ble momspliktige, med unntak av akupunktur, homøopati og for autorisert helsepersonell uansett terapiform. Dette utløste en aksjon som NNH tok initiativ til. Konsensus kommunikasjon ble kontaktet og en kronerulling iverksatt. Det ble brukt mye tid og krefter i denne saken, som ble kronet med et nytt vedtak i 2003. Her ble de fleste alternative medisinske terapiformene fritatt for moms. Fra 1. jan 2009 og med en overgangsperiode fram til 1. januar 2011, blir momsfritak for alternativmedisinske terapiformer knyttet opp til om man er registrert i Registeret for alternative behandlere i Brønnøysund.

Sammenslutning av alternative behandlerorganisasjoner (SABORG) ble stiftet 3. november 2003 etter initiativ fra helsemyndighetene (Ot.prp.27 2002-2003). Formålet med sammenslutningen er å utvikle området alternativ behandling gjennom samarbeid mellom helsemyndigheter og utøverorganisasjoner. Sekretariatet gir helsemyndighetene mulighet til å kommunisere med utøverorganisasjoner gjennom ett felles organ. NNH har vært aktivt med i dette arbeidet.

Registeret for utøvere av alternativ behandling ble etter initiativ fra helsemyndighetene (Ot.prp.27 2002-2003) etablert i 2003. NNH er av Helsedirektoratet godkjent som utøverorganisasjon med rett til at medlemmene kan registrere seg i registeret i de fagene som er godkjent. Det arbeides kontinuerlig med å få godkjent flere terapiformer.

NNH ble i 2004 godkjent som medlem av WFAS (World Federation of Acupuncture-Moxibustion Societies). Organisasjonen har som formål å fremme tradisjonell kinesisk medisin (TCM), utvikling av utdanningsstandarder, stimulere til forskning og for øket aksept av TCM. WFAS har samarbeid med World Health Organization (WHO). Sekretariatet ligger i Beijing. NNH har i flere år deltatt på den årlige kongressen arrangert av WFAS.

I forbindelser med føringer i Ot.prp.27 2002-2003, ble det nedsatt to arbeidsgrupper som skulle lage en utredning om eksisterende utdanninger innen akupunktur og homøopati. En representant fra NNH var med i homøopatigruppen. Det ble lagt fram en arbeidsrapport med forslag til utdanningsstandard oktober 2004. NNHs representant fremla en dissens i forhold til dette forslaget.

NNHs landsmøte 2004 i Stavanger gjorde vedtak om at NNHs Utdanningsdokument og kvalitetssikringsprogram skulle være gjeldende som veiviser og strategidokument når det gjelder behandling av studieplaner og andre forhold som knyttes opp til en slik virksomhet. Sentrale element i godkjenningsprosedyren av studieplaner er formulering når det gjelder verdigrunnlag og målsetting, struktur på studieplan, fag/emneoversikt,

klinikk/praksisordninger, lærerkvalifikasjoner, undervisningsmetoder, fordypningsoppgave, sensorarbeid, metoder for kunnskapsmåling, vitnemål/diplom, opptakskrav og realkompetanse, skolestruktur, skolereglement/studiekontrakt, lokaliteter/hjelpemiddel, pensumlitteratur.

NNH er gjennom dette arbeidet med på å skape en kompetanseutvikling i de ulike utdanningsinstitusjonene og samtidig ha fokus på de rettigheter og krav studentene har når det gjelder studietilbud.

NNH har i de senere årene utarbeidet flere fagretningslinjer/rammeplaner, blant annet innen homøopati, naturmedisinsk aromaterapi og akupunktur. Flere andre er under utarbeidelse.

NNH ble i 2008 godkjent som medlem av ETCMA (European Traditional Chinese Medicine Association). Dette er en paraplyorganisasjon for profesjonsforbund som representerer ulike områder innen tradisjonell kinesisk medisin (TCM) med hovedmålsetting å fremme aksept for TCM hos europeiske styresmakter og folk flest.

ETCMA utveksler erfaringer av felles interesse, slik som lovreguleringer av terapiformer og utvikling av utdanningsprogram innen TCM. NNHs fagretningslinjer for akupunkturutdanning er et viktig bidrag i så måte. Dette dokumentet er nå oversatt til engelsk.

NNH er også medlem av et av de største naturmedisinske forbundene i Tyskland – Freie Heilpraktiker, og innen soneterapi/refleksologi Nordic Reflexology Network (NRN) og Reflexology in Europe Network (RiEN)

I forbindelse med at flere naturmedisinske skoler har søkt om fagskolegodkjenning gjennom NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen), er NNH blitt kontaktet i forbindelse med behovet for sakkyndige. Ett medlem var med som sakkyndig ved den første søknaden, og flere andre fra NNH har vært med ved senere søknader.

NNH opplever at organisasjonen sitt arbeid vedrørende utarbeiding av fagretningslinjer, blir godt mottatt i NOKUT. Slike dokument kan være til stor hjelp for sakkyndige i deres vurderinger av søknader.

2. Nasjonale føringer

- NOU 1998:21 Alternativ medisin
- Ot.pr. nr. 27 (2002-2003) Om lov om alternativ behandling av sykdom m.v.
- Arbeidsrapportar om utdanning innan akupunktur og homøopati. (Helsedirektoratet)
- Avgrensning av merverdiunntaket for omsetting av helsetjenester – alternativ. behandling (Finansdepartementet)
- Lov om alternativ behandling av sykdommer – med forskrifter.
- Nasjonalt forskningscenter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM)
- Nasjonalt forskningscenter innen komplementær og alternativ medisin – (NIFAB)
- Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)

3. Visjoner

Alle innbyggere, uavhengig av geografi og økonomi, får tilgang til et trygt naturmedisinsk tilbud både innenfor helseinstitusjoner, bedriftshelsetjenester, helsefremmende institusjoner og i privat praksis.

3.1. Flerhelsevesen

Integrativ medisin blir av mange brukt i debatten om en eventuell tilnærming mellom naturmedisin/alternativ behandling og etablert medisin. Det er viktig i en slik sammenheng å skape bevissthet om begrepet, siden det kan ha ulikt meningsinnhold alt etter hvilket ståsted og motiv den enkelte har. I en diskusjon vedrørende et framtidig flerhelsevesen, er dette viktig å få kartlagt siden det vil ha innvirkning på hvilke modeller man velger og ordninger man ønsker å skape.

- Ulikt meningsinnhold vedrørende begrepet integrativ medisin:
 - et samvirke mellom etablert og naturmedisin/alternativ behandling.
 - et helhetssyn på sykdom som inkluderer alle de faktorer som påvirker helse, velvære og sykdom, og som inkluderer sosiale, mentale og åndelige aspekter.
 - integrering av evidensbasert kunnskap innen naturmedisin/alternativ behandling og bruke dette innfor rammen av Helsepersonelloven – d.v.s. utført av autorisert helsepersonell.
 - grønne paviljonger på sykehus/helseinstitusjoner basert på valgfrihet for den enkelte eller en kombinasjon av ”objektiv” informasjon og egne valg.
 - sidestilte behandlingsprofesjoner som har respekt, gode kunnskaper om hverandres terapiformer og med stor grad av samhandling til beste for pasienten.

NNH mener flerhelsevesen er det beste begrepet i forhold til organisasjonens mål om tilgjengelighet, samhandling og samarbeid på tvers av fagrenser både innenfor offentlige og private helsetilbud. Begrepet kommuniserer samtidig respekt for sidestilte profesjoner og nødvendigheten av å ta vare på og utvikle den egenarten som disse representerer.

3.2. Utdanning

- En slik flerhelsevisjon fordrer en realisering av NNHs utdanningsvisjoner som framført i nevnte Utdanningsdokument, autorisasjon og tittelbeskyttelse av en naturmedisinsk profesjon – jfr. pkt. 3.7. Godkjenningsordninger/lovverk og autorisasjon.

4. Overordna mål

- a. Fremstå som en samlende og troverdig hovedorganisasjon for naturterapeuter i Norge.
- b. Fremstå som en kompetent helsepolitisk aktør.
- c. Fremme pasientsikkerheten gjennom kvalitetssikring av naturterapeutenes utdanningstilbud i henhold til NNHs Utdanningsdokument og øvrige fagretningslinjer, samt kontinuerlig faglig oppdatering
- d. Å arbeide for et lovverk som regulerer, beskytter og godkjenner kvalifiserte naturterapeuters yrke.
- e. Å styrke næringsgrunnlaget for den enkelte terapeut gjennom innovativ politikkutvikling.
- f. Å fremme samarbeid og lojalitet naturterapeuter imellom, samt bidra
 - i. til en høy etisk og faglig standard.
- g. Å verne om det naturmedisinske prinsipp, samt å bevare det særegne innen de respektive naturterapier.
- h. Å samle dokumentasjon om naturmidlers virkning og naturterapiers effekt, samt bidra til forskning og utvikling.
- i. Å bidra til kunnskap og forståelse om eventuelle negative virkninger ved naturmidler/naturterapeutiske metoder, og om eventuelle interaksjoner mellom naturmidler/naturterapeutiske metoder og legemidler.
- j. Informere helsemyndigheter og politisk nivå om nytteverdien av at naturmedisinske metoder inkluderes i nasjonale helseplaner, folkehelsemeldinger og i en samhandlingsreform slik den framføres i Stortingsmelding nr. 47 - St.meld. nr. 47 (2008–2009) Samhandlingsreformen - Rett behandling – på rett sted – til rett tid.

5. Status og handlingsmål

5.1. Organisasjonsmessig

Eksternt: Den naturmedisinske bransjen er framleis oppdelt i mange ulike organisasjonar. Resultatet av dette er ei dårlegare samhandling når det gjeld arbeidet med å styrkja og utvikla bransjen generelt og ein svekka evne når det gjeld å påverka styringsverk og politisk nivå.

Handlingsmål

- Vidareføra kommunikasjonen med organisasjonar og aktørar som er naturleg i forhold til den fagidentiteten og kvalitetsnivået NNH representerar.
- Arbeida for samanslåing, integrering av nye grupper eller ta initiativ til andre samarbeidsformer.
- Arbeida aktivt innanfor SABORG for betre samhandling innan politikk/organisasjons- og fagutvikling.

Internt: Sekretariatet og tillitsverket i NNH har eit høgt aktivitetsnivå, fordelt mellom administrative oppgåver og innovativt arbeid. Det er eit ynskje om å styrka det innovative arbeidet, og samstundes effektivisera dei administrative oppgåvene.

Handlingsmål

- Vidareføra den interne organisasjonsutviklinga både når det gjeld sekretariatet og tillitsapparatet.
- Effektivisera administrative oppgåver.
- Styrka faggruppene sitt arbeid gjennom oppnemning av kontaktperson i sentralstyret/administrasjonen.
- Leggja til rette for tverrfagleg samarbeid mellom faggruppene.
- Vidareutvikla betre informasjonssystem til medlemmene via internett, medlemsregisteret, Naturterapeuten og andre publikasjonar/medieplattformer.
- Finna samarbeidspartnarar som kan styrkja økonomien og frigjera tid til innovativt arbeid, fag - og politikktutvikling.
- Arbeida for å oppretthalda og vidareutvikla medlemsfordelar.
- Arbeida aktivt for å auka medlemsmassen.

5.2. Sammenslutning av alternative behandlerorganisasjoner (SABORG)

Ein av konsekvensane som Helsepersonellova gjev, er at all behandling eller utdanning som ikkje er offentleg godkjent/autorisert, fell inn under Lov om alternativ behandling av sykdommer. Resultatet blir derfor ein bransje med mange ulike

organiserte og uorganiserte fagidentitetar. Innan Sammenslutning av alternative behandlerorganisasjoner (SABORG) er det pr. i dag 9 organisasjonar, mot ca. 20 på det meste. Mange av desse har ein naturmedisinsk fagidentitet, medan andre ikkje fell inn under denne definisjonen. Mål og strategiar er derfor ulike.

Profesjonaliseringsnivået varierar mykje ettersom mange av organisasjonane har eksistert i kort tid, har eit lågt medlemstal og difor ikkje menneskelege og økonomiske ressursar til å byggja opp eit kvalifisert sekretariat og tillitsapparat.

NNH har vore med i SABORG heilt sidan byrjinga og støtta arbeidet med dei ressursane som har vore tilgjengelege. Konsensusarbeidet i samband med å utvikla fagplanar i basisfag, registerkrav og retningsliner for eit felles klageorgan for bransjen, er viktige milepælar. Synergieffekten ved eit slikt organ kan i framtida også føra til betre samhandling organisasjonar i mellom og dermed skapa ei positiv politikktutvikling.

Nedgangen i medlemsorganisasjonar i SABORG, viser at viljen til samarbeid om felles politikk for sektoren er mindre enn før. Registerordningar for utøvarar av alternativ behandling, må ta ein del skulda for denne situasjonen ved at den ikkje byggjer opp under ei profesjonell utvikling av organisasjonar og utdanningsnivå.

Handlingsmål

- Sentralstyret i NNH får fullmakt til å vurdere nytten av eit medlemskap i SABORG innan perioden for denne handlingsplanen. Kriteriet må vera at det skjer ei kontinuerlig utvikling gjennom handlingsmål som fører til ei auka profesjonalisering av bransjen.

5.3. Registeret for utøvarar av alternativ behandling

Registeret blei etablert i 2003 som ein konsekvens av føringar gjeve i NOU 1998:21 Alternativ medisin og Ot.pr. nr. 27 Om lov om alternativ behandling av sykdom. Føremålet er å vareta pasientvernet og forbrukarrettane for den som oppsøker ein registrert alternativ behandler. I tillegg skal ordninga medverke til seriøsitet og ordna forretningstilhøve blant utøvarar av alternativ behandling. Godkjenninga av organisasjonar og utøvarar er knyta til formelle, etiske og forretningsmessige tilhøve, og inneber inga fagleg eller kvalitetsmessig vurdering av den einskilde utøvar eller behandlingsform.

Registeret har pr. dato 39 organisasjonar som er godkjende for registreringsrett. NNH har gjennom vår kontakt med både forvaltning og politisk nivå uttrykt bekymring for utviklinga av registeret med vekt på to perspektiv:

- Pasienttryggleik.
I og med at det er opp til dei registreringsgodkjende organisasjonane sjølv å stilla fagkrav til sine medlemmer, erfarer NNH at utdanningsomfanget er svært ulikt og i mange tilfelle på grensa til det uforsvarlege. Alternative behandlarar har sjølvstendig behandleransvar og er ofte primærkontakt.
- Organisasjonsutvikling
Ved at forskriftene stillar lite krav til organisasjonar, er det difor lett å oppretta nye – om ein blant anna er usamde i krav/fagstandard. Dei aller fleste søknadar til Helsedirektoratet om registreringsrett blir

aksepterte. Dette er ein uholdbar situasjon for seriøse organisasjonar som i årevis har arbeida for auka profesjonalitet og pasienttryggleik. Det kan på sikt utarma slike organisasjonar både når det gjeld økonomiske og menneskeleg ressursar.

Handlingsmål

- Arbeida for at registeret blir oppfatta som seriøst og gjev legitimitet blant publikum gjennom at det blir etablert offentlege minimum fagkrav i registeret for utøvarar av alternativ behandling i grunnmedisin, VEKS-fag og terapifag.
- Arbeida kontinuerlig med å få godkjent fleire terapiformer for registreringsrett.
- Arbeida for fastsetjing av nye kriteria for organisasjonar som ynskjer å bli godkjent med registreringsrett for medlemane sine. Desse må blant anna innehalda krav om:
 - Utarbeiding av plan for initiering av kvalitetssikringssystem når det gjeld utdanning.
 - Skapa ordningar innan organisasjonen som sikrar eit truverdig forvaltningssystem både når det gjeld saksutgreiing og godkjeningsprosedyrar. Dette må avspeglast både i samansetning i styre, råd, utval og i vedtekter.
 - Eit avklara og opent forhold til eiga næring/leverandørindustrien og undervisningsinstitusjonar.
 - Alle organisasjonar som ynskjer registreringsrett for medlemma sine i registeret, må ha eksistert i minimum to år før slik rett eventuelt blir gjort gjeldande.
 - Det må sikrast at medlem som er ekskluderte frå eit forbund ikkje kan få ny tilgang til registeret ved å oppretta "sin eigen" organisasjon eller bli medlem i ein annan organisasjon som har registreringsrett.
 - Kriteria må ha rimelege overgangsordningar, og må gjelda både nye og eksisterande organisasjonar.
- Arbeida for å knyta ulike rettar til registeret med basis i adekvat kompetanse, som til dømes:
 - at naturmedisinske terapeutar med adekvat kompetanse får føreskrivingsrett til tradisjonelle naturmiddel/naturlegemiddel som er eller blir omdefinert til legemiddel.
 - bruk av ulike metodar som i dag er forbeholdt helsepersonell og veterinærar, som til dømes neuralterapi og nålestikk/akupunktur på dyr.

- henvisingsrett til medisinske undersøkingar.

5.4. Utdanning og kvalitetssikring

Etter at NNH sitt Utdanningsdokument blei vedteken på landsmøtet i 2004, har det blitt gjennomført systematisk kvalitetssikring av eit stort antal studieplanar innan naturmedisinsk behandling. Det er også blitt arrangert fleire skuleseminar. Eit av resultata av arbeidet er at fleire undervisningsinstitusjonar som har gjennomgått NNHs godkjeningsprosedyre, søker nå om offentleg akkreditering. Fleire har også etter kvart innsett at det er stor skilnad på kursverksemd og å driva skule. Kontinuerleg kvalitetsutvikling, gode administrative rutinar, økonomi, marknadsføring, kollegiebyggjing, studieplanarbeid/evaluering og varetaking av studentrettar krev andre ressursar enn eit einiskild kurs. Likevel er studietilbodet fortsett prega av mange tilbydarar, noko som svekkar kvalitativ kompetansebyggjing. Det er også utarbeida fagretningslinjer for fleire naturmedisinske fag.

Handlingsmål

- Kontinuerleg arbeida med forbetring og revisjon av kvalitetssikringssystema og innhaldet i Utdanningsdokumentet.
- Fortsetja arbeidet med kvalitetssikringa av utdanning/studietilbod.
- Stimulera til samanslåing eller samarbeid mellom undervisningsinstitusjonar for å samla fagkompetansen.
- Arrangera utdanningsseminar, sensor kurs og praksiskurs.
- Stimulera til kontinuerleg fagleg oppdatering. Inngå samarbeid med andre relevante organisasjonar om eit slikt arbeid.
- Utarbeiding av fagretningslinjer innan fleire naturmedisinske fag og revisjon av eksisterande.
- Stimulera til offentleg akkreditering av utdanning/studietilbod.
- Oppretthalda og utvikla ein god kontakt med NOKUT og andre relevante aktørar.
- Tilby rådgjeving for undervisningsinstitusjonar som ynskjer akkreditering av utdanning/studietilbod både på fag- og høgskulenivå med utgangspunkt i dei føringane som ligg nedfelt i NNHs Utdanningsdokument og fagretningslinjer.

5.5. Forsking/dokumentasjon

NNH er oppteken av at forskning på naturterapeutiske metodar og alternativ medisin må skje etter premissar som tek omsyn til den kompleksiteten individualiserte og tilpassa behandlingssopplegg inneber. Dette medfører ei rekkje utfordringar:

- Naturmedisinske/alternative terapiar er gjerne sett saman av mange element, då dei ofte baserar seg på ein kompleks årsakssamanheng.

- Pasientane har ofte udefinerbare og ikkje-diagnostiserte plager som krever individuell behandling. Dette vil blant anna ha konsekvens for bruk av kontrollgrupper som er vanlig innanfor randomiserte, kontrollerte forsøk (RCT).
- Grunna individuell tilpassa behandling er det ofte variasjonar i praksisen til ulike terapeutar innanfor same terapiform.

Det har dei siste åra vore eit auka fokus når det gjeld dokumentasjon av effekten av naturmedisinsk behandling. Dei kritiske aktørane har fått god plass i media, noko som har ført til negative utslag for sektoren. Sektoren har ikkje vore flinke nok til å møte denne kritikken med utgangspunkt i det som er nemnt ovanfor.

Handlingsmål

- Stimulera til forskning blant naturterapeutar innan ulike fag.
- Styrkja informasjonsarbeidet når det gjeld forskning/dokumentasjon overfor media og andre relevante aktørar, med utgangspunkt i det særlegne som dei naturmedisinske terapiformene representerer.
- Oppretthalda og utvikla samarbeidet med NAFKAM og andre relevante aktørar.
- Vera ein premissleverandør til fagrådet i NAFKAM og NIFAB.
- Arbeida for at det blir utvikla tilpassa forskingsmetodar for dokumentasjon av naturmedisinske terapiformer.
- Arbeida for at det blir utvikla forståing for samanhengar mellom behandlingserfaringar og ulike behandlingssopplegg.
- Framskaffa informasjon om kven brukaren av naturmedisinske metodar er: kjønn, alder, økonomi, nåverande plager og omfanget av desse, medisinforbruk, terapiform som blir nytta m.m.
- Framskaffa informasjon om terapeutane: kjønn, alder, praksisomfang, geografi, utdanning, erfaring, terapiformer, økonomi m.m.
- Å bidra til kunnskap og forståing om eventuelle negative verknadar ved naturmiddel/naturterapeutiske metodar, og om eventuelle interaksjonar mellom naturmiddel/naturterapeutiske metodar og legemidla.
- Stimulera til forskning på ulike typar verknadsmekanismar ved naturmedisinske metodar.
- Informasjon om relevant forskning.

5.6. Omgrep og tittelbruk

Helse- og omsorgsdepartementet har i Ot.pr. nr. 27 drøfta og vurdert bruk av ulike omgrep knytta til helserelatert verksemd som ikkje er integrert i det offentlege etablerte helsevesenet. Den same oversikten finn ein i NOU 1998:21 Alternativ

medisin. I NNHs Utdanningsdokument Kap. IV pkt. b. Tittelbruk, er det drøfta og konkludert med kva omgrep og tittel som er ynskjeleg.

Omgrep og titlar som pr. i dag er i bruk:

- Naturterapeut/medisinar
- Alternativ medisin/medisinar
- Alternativ terapi/terapeut
- Alternativ behandling/behandlar
- Komplementær medisin/behandling/behandlar/medisinar
- Komplementær terapi/terapeut
- Naturlege
- Folkemedisin/medisinar
- Tradisjonell medisin/medisinar
- Tradisjonell, komplementær og alternativ medisin
- Helhetsmedisin/terapeut

Både tittelbruk og omgrep blir i dag, både av publikum, media og terapeutar, nytta på ein måte som skapar forvirring. Fagidentitetane innan feltet alternativ behandling er sprikande, og det trengs difor ei avklaring av omgrep som tydeleggjer dette. Styresmaktene har valt å bruka alternativ behandling som nemning, men kan også gjera bruk av andre dersom dette er føremålstenleg av ulike årsaker.

Ved bruk av ordet naturmedisin blant legar/helsepersonell og velværeterapeutar, trengs det ei avklaring av omgrep og korleis denne kunnskapen blir nytta og praktisert. Det er viktig å presisera at naturmedisin ikkje er naturmedisin før det er gjeve etter naturmedisinske prinsipp, jfr. NNHs Utdanningsdokument – Fellesnevner.

Handlingsmål

- Arbeida for ein einsarta yrkestittel innanfor den naturmedisinske fagidentiteten.
- Etersom hovudtyngda av terapeutane nyttar fleire terapiformer i sin praksis, bør dei ulike terapiformene nemnast som terapiformer og ikkje som titlar.
- Arbeida for at yrkestittelen Naturterapeut blir brukt av medlem tilknytta NNH.
- Arbeida for at yrkestittelen Naturterapeut blir oppfatta som truverdig og ein kommunikasjonsberar som avspeglar mangfaldet innanfor denne fagidentiteten.
- Arbeida for ei klargjering av omgrepa naturmedisin/terapi og alternativ behandling, og informera /kommunisera dette til publikum, styringsverk og politisk nivå og andre.
- Arbeida for ei klargjering av omgrep, og korleis den naturmedisinske kunnskapen blir nytta blant legar/helsepersonell og velværeterapeutar.

5.7. Godkjenningsordningar/lovverk og autorisasjon

Feltet naturmedisin og alternativ behandling er i dag regulert gjennom Lov om alternativ behandling av sykdom m.v. Definisjonen på alternativ behandling er nedfelt i § 2: *Med alternativ behandling menes helserelatert behandling som utøves utenfor helsetjenesten, og som ikke utøves av autorisert helsepersonell. Behandling som utøves i helsetjenesten eller av autorisert helsepersonell, omfattes likevel av begrepet alternativ behandling når det brukes metoder som i all vesentlighet anvendes utenfor helsetjenesten.*

Sentrale forskrifter til denne lova er Forskrift om frivillig registerordning for utøvere av alternativ behandling og Forskrift om markedsføring av alternativ behandling av sykdom.

Gjennom Ot.pr. nr. 27 Om lov om alternativ behandling av sykdom mv. er det lagt føringar som konkluderer at autorisasjon av nye helsepersonellgrupper må skje med basis i Helsepersonellova, inkludert grupper som i dag er definert som alternative behandlarar. I same proposisjon er det også drøfta innføring av eigen godkjenningsordning eller autorisasjon for sektoren. Departementet er negativt til ei slik ordning.

Fleire grupperingar har søkt om autorisasjon etter Helsepersonellova, men førebels fått avslag.

Handlingsmål

- Arbeida for eit felles grunnstudium innan den naturmedisinske tradisjonen med både basisfag og terapifag og som har gode føresetnadar for vidare spesialisering, liknande den strukturen ein finn innan offentleg helseutdanningar. Dette kan seinare danne eit grunnlag for autorisasjon og spesialistordningar.
 - Arbeida for autorisasjon av ein felles yrkestittel framfor autorisasjon av enkeltterapiformer.
- Arbeida for at registeret blir oppfatta som seriøst og gjev legitimitet blant publikum gjennom at det blir etablert offentlege minimum fagkrav i registeret for utøvarar av alternativ behandling i grunnmedisin, VEKS-fag og terapifag.
- Arbeida for å knyta ulike rettar til registeret med basis i adekvat kompetanse.

5.8. Finansiering og stønadsordningar

Naturmedisinsk eller alternativ behandling må i dag betalast fullt ut av den einkilde pasient. Det eksisterar inga stønads- eller refusjonsordningar. For mange grupper i samfunnet, betyr dette at dei er avskåre frå å nytta seg av slike helsetenester. Dette trur vi aukar presset på det offentlege helsevesenet endå meir og undergrev solidaritets- og likskapsideala som det norske samfunnet er tufta på.

Sidan naturmedisin og alternativ behandling førebels ikkje er ein del av det offentlege helsevesenet, ser vi det som lite føremålstenleg å diskutera ei tradisjonell refusjonsordning. Det må heller fokuserast på det avlastande og helseførebbyggjande potensialet feltet har, og grunnge forslag til stønadsordningar ut ifrå dette.

Handlingsmål

- Arbeida for at naturmedisinske metodar skal koma heile folket til gode uavhengig av økonomi eller geografi.
- Arbeida for at det i helsebudsjettet blir øymerka ein ”helsepott” for kvar einskild borgar som kan nyttast til utgifter i samband med individuell førebyggjande helsetiltak slik som trening, naturmedisin og alternativ behandling. Ordninga må knytast opp til Registeret for utøvarar av alternative behandling.
- Ha kontakt med pasientorganisasjonar med omsyn til å koma fram til idear når det gjeld ulike stønadsordningar.

5.9. Tilgang medikament og kosttilskot

Tilgangen på naturmedisinske medikament og kosttilskot er i dag truga av både EU-direktiv og det nasjonale lovverket. NNH er svært bekymra for kva utslag det nye regelverket vil gje når det gjeld tilgjengelegheit for naturmedisinske preparat og homøopatiske/potenserte midla i Norge. Eit tenkjeleg scenario etter 12. januar 2017, er at det ikkje blir mogleg å få tak i einskilte naturmedisinske preparat og homøopatiske/potenserte midla i Norge, korkje via apotek eller import til personleg bruk. Dette samsvarar ikkje med intensjonane i NOU 1998:21 Alternativ medisin og Ot.prp.nr.27 (2002-2003) Om lov om alternativ behandling av sykdom m.v. og det relative liberale lovverket som gjeld i dag. Ein konsekvens av eit slikt scenario kan vera at ulovleg innføring vil få eit betydeleg omfang. Dette vil svekka respekten for lovverket, og gjera at terskelen for å innføra andre middel med uvisst skadepotensial blir lågare.

Dette underslår ikkje NNH si generelle oppfatning av at ei offentleg registrering når det gjeld kvalitet og autensitet, kan vera legitimt. Omfanget av ei slik offentleg registrering må likevel stå i samsvar med nytteverdi, volum i marknaden og skadepotensial/toksikologiske forhold.

Frå tid til anna opplever bransjen at naturmidlar som har vore i marknaden lenge, blir omdefinert frå naturlegemiddel til legemiddel. Dette inneber at midla blir reseptpliktige og må føreskrivast av lege. Årsaka er ofte ein kombinasjon av betre dokumentasjon når det gjeld verknadsmekanisme og effekt/bieffekt av midlet.

Handlingsmål

- Arbeida for at eit mangfaldig repertoar av naturmedisinske medikament blir tilgjengeleg for både terapeutar og folk flest i samsvar med forskning og praktiske erfaringar frå både terapeutar og pasientar/publikum.
- Arbeida for at naturmedisinske terapeutar med adekvat kompetanse får føreskrivingsrett til tradisjonelle naturlegemidlar som har eller blir omdefinert til legemidlar. Slike rettar bør vera knyta til Registeret for alternative behandlarar.
 - Arbeida for oppretting av eit fagråd som skal hjelpe Statens legemiddelverk (SLV) med å vurdera kva eventuelle substansar/urter/kosttilskot denne

retten bør gjelda for. Samansetning av eit slikt fagråd bør bestå av to representantar frå bransjen oppnemnd av SABORG, samt SLV, NAFKAM, Helsedirektoratet og farmakolog.

- Støtta organisasjonar eller grupperingar som arbeider med desse spørsmåla og som har samanfallande syn som NNH.
- Arbeida for at publikum og pasientar får god og trygg informasjon om naturmedisinske medikament/kosttilskot og rettleiing om trygge kjøpskanalar.
- Arbeida for at informasjon om toksisitet og interaksjonar mellom legemiddel, naturlegemiddel og kosttilskot blir lett tilgjengeleg for både publikum, pasientar og terapeutar.

5.10. Behandling av dyr

Lov om veterinærer og dyrehelsepersonell har ingen direkte føresegner om alternativ behandling. Samstundes gjeld ikkje Lov om alternativ behandling av sykdommer m.v. ved behandling av dyr. Mange dyreeigarar brukar utøvarar av alternativ behandling og det er ynskjeleg med klare reglar også ved behandling av dyr.

Handlingsmål

- Arbeida for å oppheva forbodet mot at bare veterinærer kan nytta akupunktur ved behandling av dyr.
- Arbeida politisk for at reglar og lovverk for behandling av dyr skal fylgja dei same prinsippa for behandling av menneske slik disse føreligg i Lov om alternativ behandling av sykdomer m.v.

5.11. Næringspolitikk

Dei økonomiske vilkåra for mange innan den naturmedisinske bransjen er prega av ein marknadssituasjon som er uforutsigbar og gjev liten tryggleik. Bransjen er karakterisert ved mange etableringar med stor fråfallsprosent, også blant dei som har fleire års utdanning bak seg.

Marknadssituasjonen er også prega av at den ”klassiske” naturmedisinen nå må konkurrera med velværetapeutar og autorisert helsepersonell som tilbyr naturmedisinsk behandling av ulik kvalitet og med høgst variabel utdanning.

Rammevilkåra som samfunnet har gjeve naturmedisinen pr. i dag, er nedfelt i Lov om alternativ behandling m.v. Disse lovparagrafane gjev likevel ingen rettar – berre plikter.

Handlingsmål

- Det skal utarbeidast ein næringspolitisk handlingsplan som omfattar ein statusanalyse og konkrete handlingsmål.

5.12. Internasjonalt arbeid

NNH er medlem av fleire internasjonale organisasjonar og har også kontakt med ulike nasjonale naturmedisinske organisasjonar. Gjennom eit slikt arbeid får vi nye impulsar som kan brukas i vår kvalitetsutvikling både når det gjeld organisasjon og fag. Vi har med andre ord høve til å bli påverka og samstundes vera leverandør av nye idear og kunnskap både når det gjeld politikktvikling, lovregulering og ulike forhold knyta til vår yrkesutøving.

Auka arbeidsinnvandring fordrar at NNH skaffar seg kompetanse om andre land si lovregulering og andre forhold.

Handlingsmål

- Oppretthalda, vidareutvikla og styrkja det internasjonale arbeidet.

5.13. Kommunikasjon og media

Utvikling av nye kommunikasjonskanalar har skapt eit enormt potensiale når det gjeld rask utveksling av informasjon. Utfordringa er å velja dei kanalane som er mest føremålstenelege innanfor ramma av tilgjengelege ressursar.

Media set ofte dagsorden for kva publikum får servert av informasjon om ulike emne. Når det gjeld naturmedisin, er kvaliteten variabel. Ofte er det sensasjonsstoff av både positiv og negativ karakter som er prioritert. Informative innslag har ofte karakter av generelle vendingar som lett kan misoppfattast. Likevel har media stort sett ei positiv haldning til naturmedisin og er ein viktig informasjonsberar når det gjeld å skapa interesse for feltet.

Handlingsmål

- Det skal utarbeidast ein kommunikasjonsstrategi som omfattar ein statusanalyse og konkrete handlingsmål.